

Изказване на главния прокурор Иван Гешев при подписването на декларация против езика на омразата и за забраната на „Луковмарш“ – „Срещу омразата, която ни разделя“

Ще започна с това, което каза равин Бенямин Яков, главен равин на Нидерландия, по време на конференцията „STOP HATE SPEECH“, организирана от българската прокуратура и Европейската еврейска асоциация в края на миналата година. Той каза: „Езикът може да съживи, езикът може да убие“.

И ще ви разкажа една истинска история отпреди няколко седмици. Българска делегация от изтъкнати лекари беше на посещение в Държавата Израел, за да се запознае с детското им здравеопазване. Посетили са три местни болници, две от които са още от създаването на държавата Израел, 1948 г. В първата болница ръководителят на болницата им казва: „Ето лична карта, аз съм български гражданин и моите родители са от България. Аз се радвам, че съм български гражданин и гражданин на Държавата Израел“. Във втората болница ръководител на едно от отделенията отново им казва: „Моите баба и дядо са от Кюстендил, аз съм гражданин и на България“. Случаят и в третата болница е по същия начин. И казват на нашата делегация: „Кажете с какво можем да ви помогнем“.

Провеждането на мероприятие като т.нар. „Луковмарш“ и подобни прояви, свързани с омраза не само на расова основа, антисемитизъм, хомофобия и какво ли още не, са срам за нас като българи и като държава. Срам са особено за нас, защото точно ние българите, българският народ, както каза проф. Оскар, въпреки че бяхме съюзник на фашистка Германия, успяхме да спасим всички свои евреи съграждани. Всички. И в края на Втората световна война българските евреи са повече от преди началото на войната.

Да, разбира се, трябва да се признае, че през това време те търпяха лишения и вероятно унижения. Но ние в България – българските журналисти, юристи, политици, Българската православна църква (ги спасихме). Митрополит Кирил казва, че е готов да приеме в дома си свои съграждани евреи. И това е чудо. Както каза един мой приятел евреин: „Много други европейски държави, след като вие сте го направили, след като сте били съюзник на фашистка Германия, можеха да направят много повече“. На фона това и на фона на 80-годишнината от това чудо, е срам провеждането на каквито и да е мероприятия, които са в посока антисемитизъм и насаждане на расова, религиозна или етническа омраза. Срам за нас като българи.

Тук е моментът да кажа, че трябва да изразим съжаление, че българският народ, по-скоро българската държава тогава, не е успяла да спаси евреите и от Македония и Тракия и е факт, че българската държава е участвала в тяхното депортиране. Това не омаловажава факта, че ние сме спасили над 48 000 наши съграждани. И, ако трябва да цитирам по памет – още 14 000 души, на които са издадени т.нар. „нансенови паспорти“. Това е нещо, с което трябва да се гордеем. Не трябва да позволяваме

омразата като гангрена да се разпростира в нашето общество, да ни кара да се срамуваме и да цапа нещо, което наистина е велико, и това, което е направил българският народ.

Понеже говорим за омраза, тя има различни измерения. Аз съжалявам, че тук няма български политици или поне не виждам известни, защото последните години омразата се разпростира като раково образуване в нашето общество. Омразата между политическите партии, между политиките, между институциите, дори на битово ниво. Тази омраза има различни измерения, но може да дезинтегрира обществото ни и да доведе до неща, които сме смятали за невъзможни. Невъзможни на база това, че ние сме един толерантен народ, при който, при всичките ни особености, имаме, смея да твърдя, особено висок стандарт за търпимост към различните. Имаме много проблеми и много да работим в тази посока, защото имаме много негативни прояви, но имаме и добра база, от която да продължим. Не трябва да вървим назад, а да вървим напред. И аз съм сигурен, че заедно неправителственият сектор и институциите можем да постигнем много. Най-сигурният начин е взаимодействието. Взаимодействие с неправителствения сектор, който има експертиза в тази област и институциите, които трябва да си свършат работата.

Две години прокуратурата, ДАНС, г-жа Фандъкова, МВР, ВАП и всички, от които зависи, успяхме да предотвратим тази срамна проява, това беше 2020 г. и 2021 г. За съжаление видяхме 2022 г., че този марш се състоя, което е едно позорно отстъпление от едни постигнати добри резултати. Сигурен съм, че институциите и този път ще работим заедно, за разлика от миналата година. Ще ги покана в понеделник да се видим и всяка една от тях да си свърши работата, за да не допускаме незаконни и срамни прояви за нас като българи и най-вече за България.